Міністерство освіти і науки України

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
_____
професор Роман ВЕРНИДУБ
«02» ____березня____ 20 26 р.

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи національного спротиву»

Київ 2026

Укладачі програми:

Тарас ОЛЕФІРЕНКО – кандидат педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Світлана КУШНІРУК - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Рецензент:
Богдан ПУСТОВАЛОВ - капітан МВС України, інструктор з бойової та службової підготовки, вчитель захисту України Вишнівського ліцею «Ідеал», викладач курсів підвищення кваліфікації вчителів захисту України

Ольга ШАПРАН - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та педагогічної інноватики Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова « 31 » серпня 2026 року, протокол № 9

Затверджено на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова
«03» вересня 2026 р., протокол № 1

І. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» складена відповідно до Типової програми навчальної дисципліни "Основи національного спротиву", затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України 30 червня 2026 р. № 1002 (зі змінами, внесеними наказом МОН від 14.07.2026 № 1163) для усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття здобувачем освіти загальної компетентності «здатність до національного спротиву» шляхом формування національно-патріотичної свідомості, громадянської активності, оволодіння комплексом теоретичних знань і практичних навичок домедичної допомоги, тактичних дій, мінної безпеки, зв'язку та орієнтування, а також формування психологічної стійкості і розуміння логіки національного спротиву, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, її незалежності та територіальної цілісності.

ІІ. Основні програмні результати навчання та компетентності

№ / ПРН	Основні програмні результати навчання	Компетентності, що формуються
ПРН 1	Надавати домедичну допомогу за алгоритмами MARCH, PAWS у критичних умовах	ФК1. Здатність застосовувати алгоритми домедичної допомоги, оцінювати ризики для життя і здоров'я постраждалих та здійснювати першочергові заходи до прибуття медичної допомоги.
ПРН 2	Користуватися сучасними навігаційними системами та засобами зв'язку	ФК2. Здатність застосовувати навігаційні системи, засоби зв'язку та інформаційно-комунікаційні технології для орієнтування, координації дій і забезпечення безпеки.
ПРН 3	Виконувати базові дії зі стрілецькою зброєю та розрізняти мінні загрози	ФК3. Здатність застосовувати базові знання та навички поводження зі стрілецькою зброєю, розпізнавати мінні та інші вибухонебезпечні загрози й діяти відповідно до правил безпеки.
ПРН 4	Застосовувати тактичні навички для захисту та евакуації населення	ФК4. Здатність застосовувати тактичні прийоми, організовувати захист і евакуацію населення та діяти узгоджено в умовах надзвичайних і кризових ситуацій.
ПРН 5	Протидіяти інформаційному впливу ворога	ФК5. Здатність забезпечувати інформаційну безпеку, розпізнавати прояви інформаційно-психологічного впливу та застосовувати прийоми протидії дезінформації у професійній і безпековій діяльності.
ПРН 6	Діяти на місцевості з урахуванням загроз БПЛА	ФК6. Здатність оцінювати загрози з повітря, зокрема пов'язані із застосуванням БПЛА, та застосовувати тактичні й організаційні заходи для збереження життя і безпеки людей.

ІІІ. Орієнтовний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назви модулів і тем навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Лекції	Практичні заняття (аудиторні /на місцевості)	Самостійна робота
Модуль І. Національно-патріотична, правова та психологічна підготовка					
1.1	Національний спротив	4	4		
1.2	Міжнародне гуманітарне право	3	2		1
1.3	Психологічна підготовка та стійкість	5	2	2	1
	Разом:	12	8	2	2
Модуль ІІ. Сучасні військові технології та фахова компетентність					
2.1	Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА (НРК, БНА)	16	6	8	2
2.2	Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	12	4	6	2
2.3	Виживання та спеціальна підготовка	20	4	8/6	2
	Разом:	48	14	28	6
	Разом І семестр	**60**	**22**	**30**	**8**
Модуль ІІІ. Безпека, домедична допомога та орієнтування					
3.1.	Домедична допомога	16	4	2/2	8
3.2.	Військова	16	2	/2	12

	топографія, навігація і орієнтування на місцевості				
3.3.	Зв'язок та передавання інформації	6	2	2	2
	Разом:	38	8	8	22
Модуль IV. Захист від загроз та інженерна безпека					
4.1	Зброя масового ураження	8	2	2	4
4.2.	Інженерна підготовка та мінна безпека	10	4	2/2	2
	Разом:	18	6	6	6
Модуль V. Тактична та вогнева підготовка					
5.1.	Тактична підготовка	14	4	2/6	2
5.2.	Вогнева підготовка (основи)	20	6	2/10	2
	Разом:	34	10	20	4
	Разом II семестр	**90**	**24**	**34**	**32**
РАЗОМ		**150**	**46**	**64**	**40**

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль І. Національно-патріотична, правова та психологічна підготовка

Тема 1.1. Національний спротив

Національно-патріотична підготовка: Шлях становлення нації, історичний досвід української самоорганізації національного спротиву в умовах збройної агресії та окупаційного тиску, історія захисту України, формування національної ідентичності, бойовий шлях українського війська, перспективи розвитку держави.

Правові засади: Законодавство України про національний спротив, його мета, завдання та складові (Сили Територіальної оборони, Рух опору, добровільні формування територіальних громад, підготовка населення).

Історико-військовий вимір: Українські практики самоорганізації населення для захисту державності, громади й території; історичні приклади територіальних осередків спротиву в умовах окупаційного тиску.

Тема 1.2. Міжнародне гуманітарне право

Норми та принципи: Основні принципи міжнародного гуманітарного права, правила ведення війни, заборонені засоби і методи ведення війни. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Комбатанти. Некомбатанти. Захист жертв збройних конфліктів. Військовополонені, інтерновані особи та їх правовий статус. Добровольчі формування територіальних громад, які беруть участь у відсічі агресії.

Захист населення: Права цивільного населення, військовополонених та інтернованих осіб.

Відповідальність: Наслідки порушення норм міжнародного гуманітарного права та механізми документування злочинів.

Тема 1.3. Психологічна підготовка та стійкість

Стресостійкість: Прийоми, методи та способи саморегуляції психіки, особливості впливу стресових факторів на психіку людини в умовах надзвичайних ситуацій та збройного конфлікту, дезадаптивні психічні стани (істерика, паніка, агресія, ступор) та їх прояви. Диференціація стресових станів людини в умовах бойових дій, в окупації, на підконтрольній державі території, під час техногенних катастроф, стихійних лих, терористичних актів. Вплив інформаційного середовища на психоемоційний стан, методи саморегуляції, подолання страху та паніки. Алгоритми подолання страху та панічних реакцій. Практичні техніки саморегуляції психіки (дихальні, м'язові, когнітивні, поведінкові), у тому числі швидкого застосування в екстремальних умовах. Ознаки дезінформації та маніпулятивних технологій. Методи верифікації інформації та критичного мислення для протидії ІПСО.

Допомога: Застосування прийомів саморегуляції психіки в стресових ситуаціях, виявлення та класифікація дезадаптивних станів людської психіки, які виникають у відповідь на стрес. Протокол надання першої психологічної допомоги «6.П», надавання першої психологічної допомоги в екстремальних умовах, подолання дезадаптивних станів людської психіки, психологічна самодопомога (у моменті та після події), техніки контролю та самомоніторингу психічних реакцій і станів.

Модуль ІІ. Сучасні військові технології та фахова компетентність

Тема 2.1. Сучасні військові технології, роботизація та безпілотні літальні апарати (наземні роботизовані комплекси, безпілотні надводні апарати).

Дрони: Різновиди та призначення безпілотних (роботизованих) систем, основні компоненти конструкції та технічні параметри БпЛА (НРК, БНА).

Технічна експлуатація: Обслуговування, оновлення програмного забезпечення, основи застосування і правила управління та маневрування дронами, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки.

Протидія: Основи радіоелектронної боротьби і розвідки, призначення та типи засобів РЕР та РЕБ. Дії цивільного населення при застосуванні ворогом БпЛА (НРК, БНА).

Тема 2.2. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність.

Визначення: Здатність особи ефективно виконувати професійні завдання в кризових умовах, що безпосередньо стосуються національної безпеки, оборони, охорони правопорядку, забезпечення життєдіяльності суспільства і громадян, використовуючи здобуту освітню і професійну кваліфікацію.

Профільне навчання: Застосування фахових знань у контексті національного спротиву (національна безпека; правоохоронна діяльність; кібербезпека; захист інформації; державна пропаганда, протидія ворожій пропаганді; основи стратегічної комунікації; основи лідерства, процедура формування і прийняття управлінських рішень; дії державних органів та населення в умовах стану війни, правових режимів воєнного і надзвичайного стану та державного кордону, надзвичайних і кризових ситуацій, в зонах надзвичайної екологічної ситуації; мобілізаційна підготовка та мобілізація; робота з персоналом, рекрутинг; обробка даних; логістика; транспорт; інженерія; іноземні мови; капеланство; фізична культура і спорт; тощо).

Тема 2.3. Виживання та спеціальна підготовка

Автономія: Дії за сигналами оповіщення та під час обстрілів. Підготовка тривожної валізи. Добування і очищення води, розведення вогню, приготування їжі в екстремальних умовах, захист від переохолодження, спорудження і обладнання укриттів, маскування розташування і слідів перебування.

Модуль ІІІ. Безпека, домедична допомога та орієнтування

Тема 3.1. Домедична допомога

Тактична медицина: Основи та принципи надання домедичної допомоги в умовах бойових дій та при надзвичайних ситуаціях. Алгоритм надання допомоги за алгоритмом MARCH, PAWS, етапи надання допомоги (допомога під загрозою – Care under fire/Threat, (CUF) та допомога в польових умовах (Tactical Field Care (TFC)).
Склад індивідуальної аптечки та правила її використання. Види кровотеч і способи їх зупинки (засіб для зупинки кровотечі механічний вороткового типу). Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Надання допомоги при травмах грудної клітки, внутрішніх органів, кінцівок та інших ушкодженнях. Профілактика захворювань і травматизму.
Ознаки шоку в польових умовах та особливості надання домедичної допомоги постраждалим у стані травматичного шоку. Поняття гіпотермії. Основи медичної евакуації, способи переміщення постраждалих, дотримання правил безпеки під час надання домедичної допомоги.

Тема 3.2. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості

Орієнтування: Робота з паперовими картами та електронними носіями топографічної інформації, визначення маршрутів та обрахунок відстаней на паперових картах, застосування компасу, орієнтування на місцевості за небесними світилами та місцевими предметами, орієнтування при поганих погодних умовах та в умовах обмеженої видимості й у ночі, визначення точки стояння, сторін горизонту, орієнтирів і відстаней до об'єктів. Порядок руху за азимутом, способи дотримання напрямку руху і подолання (обходу) перешкод.
Цифрові технології: Використання геоінформаційних систем та застосунків вітчизняного виробництва, OsmAnd, MilChat та інших засобів навігації.

Тема 3.3. Зв'язок та передавання інформації

Комунікація: Принципи роботи доступних засобів зв'язку. Правила радіообміну, робота з радіостанціями малої потужності, засобами супутникового зв'язку. Використання стандартів зв'язку та телекомунікаційних протоколів.
Безпека: Захист інформації та дій в умовах застосування противником засобів підслуховування, перешкоджання і придушення зв'язку.

Модуль IV. Захист від загроз та інженерна безпека

Тема 4.1. Зброя масового ураження.

Види загроз: Види радіаційного, хімічного, біологічного зараження та захист від них, види зброї масового ураження та радіаційних, хімічних небезпечних об'єктів, порядок дій на зараженій місцевості.
Захист: Використання протигазів, загальновійськових захисних комплектів, захисних споруд та природних укриттів.
Алгоритм дій: Дії при застосуванні зброї масового ураження.

Тема 4.2. Інженерна підготовка та мінна безпека

Мінна безпека: Основи мінної безпеки. Класифікація вибухонебезпечних предметів, демаскуючі ознаки вибухонебезпечних предметів. Порядок дій при виявленні мін і вибухонебезпечних предметів.
Фортифікація: Інженерне облаштування позицій, маршрутів та маскування. Використання властивостей місцевості.
Загородження: Види інженерних загороджень, основні засоби і способи їх подолання.

Модуль V. Тактична та вогнева підготовка

Тема 5.1. Тактична підготовка

Індивідуальна та групова тактика: Основи індивідуальних дій та взаємодії в малих групах, базові принципи загальновійськового бою, способи пересування та укриття в умовах небезпеки, вибір і зміна позицій. Дії в умовах вогневого впливу, алгоритми реагування на загрози, основи взаємодії в малих тактичних групах («двійки», «трійки»), базові відомості про сучасні засоби ведення бою, зокрема безпілотні літальні апарати (БпЛА), їх можливості та ознаки. Дотримання заходів безпеки, орієнтування в обстановці, на місцевості та прийняття рішень у динамічних умовах.

Тема 5.2. Вогнева підготовка

Зброя: Основи балістики. Маніпуляції з АК/AR системами, прицілювання, коригування вогню. Затримки при стрільбі та способи їх усунення, правила безпеки. Призначення, будова та принцип дії ручних гранат. Прийоми та правила метання ручних гранат. Заходи безпеки під час поводження зі стрілецькою зброєю і ручними гранатами. Основи стрільби: Вибір прицілу, точки прицілювання, коригування та управління вогнем.

IV. Інформаційні ресурси

1. **Наказ МОН України** Про внесення змін до Типової програми навчальної дисципліни "Основи національного спротиву":_**від 14 липня 2026 року № 1163** https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-typovoi-prohramy-navchalnoi-dystsypliny-osnovy-natsionalnoho-sprotyvu?utm_source=chatgpt.com
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій: інформаційні та навчальні матеріали з мінної безпеки, цивільного захисту, дій у надзвичайних ситуаціях та безпеки населення https://dsns.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com
3. Сайт Верховної Ради України «Законодавство України»: нормативно-правова база з питань національної безпеки й оборони, національного спротиву, військового обов'язку та захисту України. Законодавство України https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index?utm_source=chatgpt.com

4. Сили територіальної оборони Збройних Сил України. «Спротив G7» — інформаційний ресурс із навчальними матеріалами з базової загальновійськової, тактичної, інженерної, топографічної, психологічної, медичної та іншої підготовки. https://sprotyvg7.com.ua/?utm_source=chatgpt.com
5. Портал дистанційного навчання Сил територіальної оборони Збройних Сил України — дистанційні курси з базової загальновійськової підготовки, підготовки інструкторів та підготовки громадян України до національного спротиву. https://edu.sprotyvg7.com.ua/?utm_source=chatgpt.com
6. YouTube-канал Сил територіальної оборони Збройних Сил України — відеоматеріали з підготовки, навчання та практичних аспектів національного спротиву. YouTube-канал ТрО України https://www.youtube.com/@TRO_Ukraine_G7?utm_source=chatgpt.com
7. Prometheus. Онлайн-курс «Застосування технологій в умовах війни». Курс на Prometheus
8. Prometheus. Онлайн-курс «Інженер БПЛА. Базовий курс». Курс на Prometheus
9. Prometheus. Онлайн-курс «OSINT — розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека». Курс на Prometheus
10. Prometheus. Онлайн-курс «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право». Курс на Prometheus
11. Prometheus. Онлайн-курс «Базова психологічна допомога в умовах війни». Курс на Prometheus
12. Офіційний вебсайт Міністерства оборони України: нормативні, інформаційні та навчально-методичні матеріали у сфері оборони України. Міністерство оборони України https://mod.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com
13. Офіційний вебсайт Збройних Сил України: інформація про Збройні Сили України, напрями діяльності, підготовку та захист України. Збройні Сили України https://www.zsu.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com
14. Український Червоний Хрест — навчальні та інформаційні матеріали з першої допомоги, безпеки та гуманітарних аспектів діяльності в умовах війни. Товариство Червоного Хреста України https://redcross.org.ua/?utm_source=chatgpt.com
15. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки: матеріали з інформаційної безпеки, протидії дезінформації та формування навичок критичного сприйняття інформації. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки https://spravdi.org/?utm_source=chatgpt.com
16. Військові публікації Сил ТрО Збройних Сил - https://sprotyvg7.com.ua/;
17. YouTube канал - https://www.youtube.com/@TRO_Ukraine_G7;
18. Курс prometheus «Застосування технологій в умовах війни» - https://prometheus.org.ua/prometheus-free/technology-in-wartime/;
19. Курс prometheus «Інженер БПЛА. Базовий курс» - https://prometheus.org.ua/prometheus-free/drone engineering-intro/;
20. Курс prometheus «OSINT — розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека» - https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osint-open-sourceintelligence/;
21. Курс prometheus «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право» - https://prometheus.org.ua/prometheus-free/international-humanitarian-law/;
22. Курс prometheus «Базова психологічна допомога в умовах війни» - https://prometheus.org.ua/prometheus-free/basic-psychological-aid-during-war/

ВИТЯГ

з протоколу №1 засідання кафедри педагогіки
педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова
від 31 серпня 2026 р.

Присутні: завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор С.А. Кушнірук, кандидат педагогічних наук, професор Олефіренко Т.О., кандидат юридичних наук, ст. викладач С.В. Вилков, кандидат педагогічних наук, доцент В.Б. Вишківська, кандидат педагогічних наук, ст. викл. О.В. Вознюк, асистент О.В. Дульська, кандидат фіз-мат наук, доцент Н.М. Зазимко, кандидат технічних наук, доцент І.В. Павловський, кандидат пед.наук, доцент Л.А. Порядченко, ст.викладач Б.О. Пустовалов, кандидат педагогічних наук, доцент А.Г. Ремньова, кандидат педагогічних наук, доцент В.І. Саюк, доктор педагогічних наук, професор В.М. Слабко, кандидат педагогічних наук, доцент А.Ф. Шевченко, кандидат пед.наук, професор В.В. Шевченко, ст. лаборант С.А. Якубова.

СЛУХАЛИ: про затвердження та рекомендацію до використання навчальної програми загальноуніверситетського курсу «Основи національного спротиву».

УХВАЛИЛИ: рекомендувати до використання навчальної програми загальноуніверситетського курсу «Основи національного спротиву».

Завідувач кафедри **Світлана КУШНІРУК**

Секретар кафедри **Оксана ВОЗНЮК**

ВИТЯГ
з протоколу № 1 засідання Науково-методичної ради
педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова
від 31 серпня 2026 р.

ПРИСУТНІ: проф. Шапошнікова І.М. - голова ради; проф. Слабко В.М. - заступник голови ради; доц. Коханко О.Г. – секретар ради; проф. Матвієнко О.В.; проф. Митник О.Я.; проф. Свириденко Д.Б.; проф. Кушнірук С.А.; проф. Барановська Л.В.; доц. Пугач Ю.М.; доц. Довбня С.О.; доц. Вишківська В.Б.; доц. Задорожна О.М., Чанчиков І.К.

СЛУХАЛИ: про затвердження та рекомендацію до використання навчальної програми загальноуніверситетського курсу «Основи національного спротиву».

УХВАЛИЛИ: затвердити та рекомендувати до використання навчальну програму загальноуніверситетського курсу «Основи національного спротиву».

Голова науково-методичної ради Ірина ШАПОШНІКОВА

Секретар ради Оксана КОХАНКО

РЕЦЕНЗІЯ

на програму нормативної навчальної дисципліни

«Основи національного спротиву»

Програма нормативної навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» є актуальним навчально-методичним документом, спрямованим на забезпечення системної підготовки здобувачів освіти до усвідомлених і безпечних дій в умовах воєнних та інших кризових викликів. Програму розроблено відповідно до Типової програми навчальної дисципліни «Основи національного спротиву», затвердженої наказом МОН України від 30 червня 2026 р. № 1002, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 14 липня 2026 р. № 1163.

Зміст дисципліни характеризується комплексним підходом до підготовки здобувачів освіти. У програмі поєднано питання національного спротиву, міжнародного гуманітарного права, психологічної підготовки та стійкості, сучасних військових технологій, домедичної допомоги, військової топографії, навігації, зв'язку, інженерної та мінної безпеки, тактичної і базової вогневої підготовки. Така структура забезпечує взаємозв'язок знань, умінь і практичних навичок, необхідних для безпечної поведінки та відповідальних дій у кризових ситуаціях.

Варто відзначити чітко визначені програмні результати навчання та відповідні їм фахові компетентності. Їх формулювання зорієнтовані не лише на засвоєння інформації, а передусім на здатність застосовувати набуті знання на практиці. Особливого значення набувають уміння діяти за алгоритмами домедичної допомоги, орієнтуватися на місцевості, користуватися засобами зв'язку, розпізнавати мінні та інші небезпеки, оцінювати загрози від БПЛА та протидіяти інформаційно-психологічному впливу.

Позитивно оцінюється значний обсяг практичної підготовки, зокрема передбачення практичних занять на місцевості. Це створює можливості для наближення освітнього процесу до реальних умов діяльності, формування навичок командної взаємодії, швидкого прийняття рішень, оцінювання ризиків та дотримання правил безпеки.

Програма також враховує психологічний аспект підготовки, що є важливим для формування стійкості, самоконтролю та здатності діяти в умовах стресу. Поєднання психологічної підготовки з практичними безпековими компетентностями посилює цілісність програми.

Загалом програма відзначається актуальністю, структурованістю, практичною спрямованістю та відповідністю нормативним вимогам. Визначені мета, програмні результати навчання, компетентності, змістові модулі та розподіл навчального часу утворюють логічно узгоджену систему підготовки.

Таким чином, програма нормативної навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» відповідає сучасним освітнім і безпековим потребам та може бути рекомендована для реалізації в освітньому процесі закладів вищої освіти.

Рецензент:
капітан МВС України, інструктор з бойової
та службової підготовки, вчитель захисту України
Вишнівського ліцею «Ідеал»,
викладач курсів підвищення
кваліфікації вчителів захисту України **Богдан ПУСТОВАЛОВ**

ВИШНІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ «ІДЕАЛ» Ідентифікаційний код 25667099

РЕЦЕНЗІЯ

на програму нормативної навчальної дисципліни

«Основи національного спротиву»

Програма нормативної навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» розроблена відповідно до Типової програми навчальної дисципліни «Основи національного спротиву», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 30 червня 2026 р. № 1002, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 14 липня 2026 р. № 1163.

Актуальність дисципліни зумовлена сучасними безпековими викликами та необхідністю формування у здобувачів освіти готовності діяти відповідально й компетентно в умовах надзвичайних і кризових ситуацій. Зміст програми спрямований на формування загальної компетентності «здатність до національного спротиву» та комплексне поєднання національно-патріотичної, правової, психологічної, тактичної, домедичної та безпекової підготовки.

Позитивною характеристикою програми є її компетентнісна спрямованість. Визначені програмні результати навчання логічно пов'язані з компетентностями та орієнтовані на практичне застосування здобутих знань і вмінь. Зокрема, передбачено формування здатності надавати домедичну допомогу за алгоритмами MARCH і PAWS, користуватися навігаційними системами та засобами зв'язку, розпізнавати мінні загрози, застосовувати базові тактичні навички, протидіяти інформаційно-психологічним впливам та враховувати загрози, пов'язані із застосуванням БПЛА.

Структура програми є логічною та послідовною. П'ять модулів охоплюють основні напрями підготовки: національно-патріотичну, правову та психологічну; військово-технологічну; домедичну та навігаційну; інженерну й мінну безпеку; тактичну та вогневу підготовку. Раціональне співвідношення лекційних, практичних занять і самостійної роботи сприяє формуванню практичних компетентностей здобувачів освіти.

Важливою перевагою програми є орієнтація практичних занять на моделювання реальних ситуацій, роботу на місцевості та відпрацювання алгоритмів дій.

Програма має чітку структуру, відповідає визначеній меті та забезпечує комплексність підготовки здобувачів освіти. Її зміст є актуальним, практично орієнтованим і таким, що відповідає сучасним вимогам до підготовки громадян у сфері національного спротиву.

Висновок: програма нормативної навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» може бути рекомендована до використання в освітньому процесі закладів вищої освіти.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри освітології та педагогічної інноватики

Університету Григорія Сковороди в Переяславі **Ольга ШАПРАН**

ПІДПИС
Засвідчую
Нач. ВК